

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
 1-szer . . . . . 6 kr
 2-szer . . . . . 5 kr
 3-szor . . . . . 4 kr
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilvterben egy sor . . . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Az előfizetés ára:
 1883. januártól egész évre . . . 8 frt.
 fél évre . . . . . 4 frt.
 „ negyed évre . . . . . 2 frt.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca-

Általános viszonyok a pécsi keresk. és iparkamara területén.

Az ipar helyzete a pécsi kamara területén sem mondható kedvezőnek. A kellő tőke és szakképzettség hiánya, Ausztria korlátlan versenye, az ipartörvény reformálásának késedelme, mint országszerte, úgy e kamara területén is lehetetlenné teszik az ipar megújítását és életteljes erő kifejtését. A mi tevékenység észlelhető az ipar terén: az csekély kivétellel — gondteljes küzködés, tengődés napról-napra.

A kereskedelem és ipar mindazon ágainál, melyek nagyobb tőkét és értelmiséget tesznek szükségessé azt tapasztaljuk, hogy a régebbi vállalatok csak alig képesek magukat fentartani, nem hogy újak keletkezzenek; ellenben ott, hol az ipari tevékenység primitív alakban jelentkezik, a vállalatok — helyesebben próbálkozók — száma egyre nő s a foglalkozások változtatása óriási mérvű. Ez a gondteljes küzködés, ez a napról-napra való tengődés! Különben hadd beszéljenek a számok:

E kimutatásból kitünik, hogy a kamara területét képező 3 megyében az iparosok száma 10 év alatt 3619-el szaporodott, a munkásoké ellenben — daczára, hogy az 1880-ban eszközölt népszámláláskor az ipari munkások közé a tanoncok száma is (a 3 megyében 5072 tanoncz találtott) felvettett, — 16,145-tel megfogyott.

A korlátlan iparszabadság káros következményét találóan illusztrálja azon körülmény, hogy a pécsi kamara területén önálló iparos, vállalkozó jóval több van, mint iparossegédek, az ipar szolgálatában álló napszámosok, tanoncok és családi kisegítők együttléve. U. i. önálló vállalkozó van 23,532; — segéd, tanoncz, munkás, családi kisegítő összesen csak 22,668. Mi másnak jelensége ez, mint hogy az ipar terén boldog-boldogtalan törekszik önállóságra; leg-több a maga és iparostársai megrontására. Az egy-két évi tanonczkodás után felszabadult segédek legnagyobb része, a helyett, hogy több éven át tartó segédkezés alatt tapasztalatokat, ismereteket, szakbeli ügyességet szereznének s keresményökből az ipar megkezdéséhez némi tőkét gyűjtenének, minden törekvésüket arra irányítják, hogy mielőbb megnősülhessenek s önállóan üzhessék iparukat. Így szaporodnak az iparos proletárok. S ezek száma mindinkább növekedik. S a mily mérvben szaporodnak, úgy szegényednek is el. Az 1880-ik évi nép-

számláláskor találtott a pécsi kamara területén 23,532 „önálló“ iparos. Az 1881-ik évi adókimutatás szerint a három megyében azonban mint önálló iparos I. és III. kereseti osztályban csak 14,348 iparos van felvéve. 9184 egyén tehát a népszámláláskor iparosnak vallotta magát, a mint iparhatósági igazolványt csakugyan váltott és úgy mellékesen iparral foglalkozik is, de abból meg nem élhetvén, mezőgazdasági s egyéb napszám munkával kénytelen magát fentartani. Ezek aztán az adókimutatásnál nem mint iparosok, hanem főfoglalkozásuk szerint, mint napszámosok lettek felvéve s mint ilyenek, kamarai illetéket nem is fizettek.

Ezek az iparos proletárok. Leginkább faluhelyeken tengődnek, de ujabban már a városok felé is tartanak. A mezei munka idejében napszamba járnak s télen, midőn e munka szünetel, „ipart üznek.“

Ily körülmények között aztán nem csodálhatni, hogy a jobb elemek is elkedvetlenedve, mindinkább hanyatlanak, s a reménytelenség kínos tudatában tevékenységüket más téren igyekeznek kifejteni. Föld- és szőlőművelés, kereszművelés vagy szatécskodás az, a mihez fogni igen sok kéziparos kénytelen, hogy magát és családját fentarthassa.

Nem akarjuk itt most az állampolitikai és társadalmi viszonyainkból kifolyó azon okokat fejtegetni, melyek iparunk fej-

M e g y e	Önálló vállalkozó száma 1870-ben 1880-b.	Munkások 1870.	Segéd, munkás, tanoncz, családi kisegítő 1880.
Baranyában	7424	8509	14137
Somogyban	6560	7404	12871
Tolnában	5929	7619	11805
Összesen:	19913	23532	38813

A „Pécs” tárczája.

A kuruzslásról.*)

A babonák legveszedelmesebbike a kuruzslás, mely több bajt okoz a világon, mint a mennyit a mostoha természet okozhat. Mert amibe rossz ember ártja magát, az ugy tiz ördög munkájával vetekszik és korán se volt a régi boszorkányok tehetetlen átka olyan veszedelmes a szegény emberiségre, mint a boszorkányok átkozott tanítványai, utódai, a szegény ügyes bajos népek egyiptomi csapása: a kuruzslók.

Annál veszedelmesebbek pedig ezek, mert a szegény embernek, különös bajában, betegségében, megrögzött bizalma van a kuruzslók, a javasasszonyok, a bábadoktorok iránt. Ezek istentelen kezére bizza a maga, apja, anyja és gyermeke egészségét és életét; orvost és patikát elkerül; s míg beteg marháját legalább gyógykovácshoz vezeti, saját bajában csak a kuruzslók babonás kotyvasztékát szedi s egészségét és életét titokteljes ráolvasások, ráimádkozások oltalmába ajánlja.

Ugy véli, hogy az orvosnál meg a patikánál a ráimádkozás sokkal olcsóbb.

*) A mi viszonyainkra teljesen illő e jeles közleményt az „Oktató Háziorvos“-ból vettük át. Szerk.

Pedig az a félfont szalonna, kis szakajtó lisztecske, amibe a kenegetést számítják, sokszor drágább pénzbe kerül, mint egy egész hizott disznó. Mert áll a példaszó, hogy „a betegágy két szájjal eszik“; de a javasasszony meg másik két száját is kuruzsol hozzá.

Ha aztán a baj a ráolvasásra, megenegetésre nem tágit; végre aztán ráfanyalodik a beteg atyafi a városi doktorra is, hanem annak már nem igen van egyéb dolga, mint hogy a beteg szemeit befogja.

Ez meg aztán jó víz a kuruzsló mal-mára; mert ime, akinek az isten idejét elhozta, azon már nem segít se a doktor se a patika.

Ilyen a korlátolt elméjű ember eszejárása.

Pedig elhozta ám a beteg idejét, nem a jó isten, de a kuruzsló keneczeje s az a bünső hanyagság, melylyel a mi népünk szerencsétlen betegeit annyiba se veszi, mint az utolsó igavonó barmát. Ez az oka aztán, hogy talán egy ország sincs a világon ahol annyi kuruzsló megélne egy rakáson, mint nálunk; s egy nép sincs a világon, mely annyira bolondja lenne a javasasszonyoknak, mint a mi népünk.

Es ez csak mindig a nép értelmetlenségére mutat. Mert csak értelmetlen embert lehet egy kis titkolózással, hókuszpókuszszal annyira elfogulttá tenni, hogy azon a

réven vízre lehessen vinni. A titkolózáshoz pedig a kuruzslók mesterül értenek; hisz a kenyerik.

Azt állítják magukról, hogy titkos tanulmányukat, a melylyel nemcsak mindenféle betegséget meggyógyítani, de sőt embert, állatot megrontani és akárkit bűbajos itallal megbabonázni is tudnak, apáról fiura szókták örökölni, még pedig úgy, hogy akárhány testvér közül is csak egyetlen egy lehet abba beleavatva, még pedig rendszeren a legnagyobbik, mert a tudományok csak egy van ereje, ha csak egy élő gyakorolja. Hogy a titokzatosságot emeljék, azt állítják, hogy azt valamely ősi szülőjük valami boszorkánymestertől tanulta, vagy valami égből jött írásból szedte össze s annak titkát átok alatt el nem szabad árulniok.

Rejtegetik is a kenéskészítés módját, meg a ráolvasás szavait; ha gyógyítanak, a kenésőt észrevétlenül kenegetik s a ráolvasás szavait csak mormolják, s ha valaki megkérdezi a gyógyítás módját, azt szókták felelni: „minél jobban kérdezik, annál inkább használjon!“

Persze nagy okuk van a titoktartásra, mert ha a nép megsejditné, hogy miféle undorító kenéssel kenegeti betegségében a kuruzsló s miféle kotyvasztékot étet-itat vele az orvosnál lévén, meg miből áll az a morogva elmondott varázs imádkozás, bizony hamar fölkapnák az álla a csodadoktorok-

lédésére nyomozó hatással vannak, hanem csak azt kívánjuk hangsúlyozni, hogy az iparosok e kamara területén is minden baj kútforrásául a korlátlan iparszabadságot tekintik.

Nem hiszszük ugyan, hogy az ipartörvények a II. orsz. iparos congressus javaslatai értelmében való reformálása a panaszolt bajokat mind orvosolni fogja; de kétség kívül meg lesz azon haszna, hogy az iparosok legnagyobb része majd csakhamar annak beismerésére jut, hogy az iparszabadság korlátozása még nem elég, hanem az ipar emelkedéséhez az iparosok részéről az eddiginél jóval fokozottabb tevékenység kifejtése s az ipari szakképzettség minél nagyobb fokú elsajátítása is szükséges. Iparosaink — tisztelet a kivételeknek — ebbeli mulasztásaikat a fennálló ipartörvénynyel mentik, mint a mely mellett minden haladási törekvés hasztalan.

Az iparosok körében mindinkább terjedő közöny és elkeseredés onnan is ered, hogy az ipartörvény reformálásánál egyszerűbb és könnyebben, pl. ministeri rendelet által is elintézhető, iparosokat érdeklő kérdések a kamarák és ipartársulatok felszólalásai ellenére máig is a maguk rendezetlenségében hagytak. Ilyen pl. — hogy többet ne említsünk — a vásárugy. A vásárok, nem hogy az újban engedélyezett, fölöslegesen beszüntettének, hanem újabb és újabb engedélyeztetnek. Aztán a vásárokat látogató kisiparosok egy közérvényű vásári rendtartás hiányában felette sok bszankodásnak és zsarolásnak vannak kitéve.

E kamara a területén levő összes ipartársulatokhoz kérdést intézett, hogy mely vásárokat tartják vidékünkön feleslegeseknek s miért? és hogy egyáltalán a vásárokat illetőleg mily panaszai, óhajtsaikk vannak?

Az ipartársulatok által a következő községek jelöltettek meg, melyektől az országos vásártartási jog (mind újban engedélyezett, tehát nem kir. kisebbséghasznvételi jog) elvonandó lenne:

Baranyában Herczeg-Szöllös, Laskó

nak, de egyuttal meg is szabadulna az emberiség egy kullancstól, mely két kézzel s tíz körömmel kapaszkodik a szegény ember nyakába; s míg egy részt eret vág az úgy is sovány zseben, más részt nem egy esetben czinkossa teszi a hozzá folyamodót a legszörnyűbb bünökben, hogyha bajba kerül, legalább mást is magával ráhasson.

Néhány év előtt Debreczenben találtak egy ilyen kuruzslókonyhát, igazabban mondva egy pokolkonyhát, mert az csakugyan ördögi tűzőn főtt, ami onnét kikerült. Volt ott emberi koponya, amin még a haj is rajta volt; a vén banya halottakat vett a temetőcsonttól s annak csontjait kiégette — orvosságnak. Volt ott száradt kigyó, béka s egyéb undok fereg; halott körmök, akasztott ember madzaga és haja, meg a jó isten a megmondhatója, miféle sok szörnyű szereit a pokolbeli patikának, amikből enni, inni vagy kenegetni való készült a szegény embereknek. Hanem hát nem mindenütt fogják ám meg ilyen szerencsésen az ördögöt; s miután a nép nagyban pártolja a javas doktort, hát biz ott még sok atyánkfianak be kell szedni ezt a sok jóféle orvosságot, addig, míg annyira megokosodik a szegény ember is, hogy a drága pénzéért legalább kigyót-békát, akasztott ember körmét — meg nem eszik.

Pedig a kuruzslóknak kizárólag ilyen

Maiss, N.-Harsány, Himesháza, Baranyavár, Villány, Harkány, Viszla, Egerágh.

Somogy megyében Kiiiti, Kőrös-hegy, Nemes-Déd, Szakácsi, Sámson, Balatonvör, Kutas, Baté, Kaposmérő, Kereseliget, Török-Koppány, Somogyvár, Zala, Büsi, Sárd, Csokonyá, Nemes-Vid, Csököly, Kadarkut, Darány, Felső-Segesd, Lelle, Nagy-Bajom, Gyönygyösmellék, Mozgó, Dráva-Szentmárton, Istvádi.

Tolnamegyében Tót-Keszi, Bába, Fadd, Gyöng, Zomba, Nagy-Dorogh, Györköny, Böleske, Miszla, Múcsi és Kónyi.

Tekintve, hogy a pécsi kamara területén mindössze csak 786 község van s a 3 megyében egy éven 401 országos vásár, 3801 hetivásár és 126 engedélyezett bucsuvásár tartatik: nyilvánvaló, hogy a vásárok a pécsi kamarának amugy sem nagyon sűrű népességű területén a szükségletet jóval felülhaladó számban tartatnak. A felesleges vásároknak úgy nemzetgazdasági mint közérköcsi szempontból való káros volta köztudomású s ennek hatása a pécsi kamara területén már nagyon érezhető is.

Nem kevésbé kárhözatosak azon visszaélések, melyeket a vásártartási jogtulajdonos községek s illetve a helypénzzedők a vásártlátogató közönséggel szemben elkövetnek.

A községek csak azért folyamodnak vásár engedélyezésért, hogy a vásári helypénzzedéssel jövedelmi forráshoz jussanak. A helypénzzedési jogot bérlik, kik többnyire meg verseny folytán a jog gyakorlásáért igen magas bért ajánlanak, a legeszlárdabb rafineriával zsarolják az eladókat, mit annyival is könnyebben tehetnek, mert a hány vásártartó község, annyi a tarifa s mindegyik oly complicált, hogy azon nem egy könnyen lehet eligazodni. A vásári helypénzzedők eljárásának némi ellenőrizhetőseül Baranya, Somogy és Tolnamegye közigazgatási hatóságaitól annak elrendelését kérte e kamara, hogy a helypénztartifa minden vásártartó községben vásár alkalmával a vásár téren feltűnő s könnyen hozzáférhető helyen kifüggesztessék. Megkeresésünk

gyógyszereik vannak, s ha egyik-másik — csakhogy tessék-lássék, egy kis avas szalonát vagy megrágtott sós kenyert is használ a kúrához, azért a legnagyobb része a titkos gyógytárnak, még undorítóbb, mint amit a debreczeni javasasszony nál találtak.

Ez orvosságok aztán mindenféle bajt gyógyítanak; természetesen egy-egy kis ráolvasással fölserelve. A rendőrség tavaly kobozott el egy kuruzsló könyvet, melyben száz meg száz betegség és azok orvossága szép százesztendőss betűkkel össze van írva. A végében egész halommal a sokféle ráolvasás, nyilalásról, hibbanásról, szemhálygóról meg még egy rakás istenverés szerepl.

A nevezetesebb betegségek szép sorba vannak szedve benne. Elöl a nép előtt olyan rettenetes sárgaság, aztán a nyilamlás, utána a süly, a rontás, a hályog, a pokolkelet, a veszettség, a szívzorítás (nehézség), külső sebek, a szent Antal tüze, körömméreg, a rüh, torokgyík, göresök, szemverés vagy megigézés, végre a csömör, százféle kelevények meg a többi baj, amivel a szegény embert a jó isten meglátogatja.

Mindenik baj után le van írva annak orvossága is.

A sárgaság orvossága, amely betegséget a kuruzslókönyv szerint az ember ugy kaphatja meg, ha valamely halottas ház ablakán benéz s meglátja a halottat, vagy

azonban elhangzott, mint kiáltó szó a pusztában.

A vásári állásfoglalás a vásárt látogató iparosoknak igen sok kellemetlenséget okoz s igen gyakran elkeseredést verkedésre szolgáltat okot. Van olyan község is, mely helypénzen kívül még abból is szerez magának jövedelmet, hogy az előnyösebb fekvésű sátor-és álláshelyeket csak külön díjért engedi át.

A bucsúvásárokkal ma annyira vagyunk, hogy azok oly helyeken is tartatnak, a hol nem engedélyeztettek. Arra is van eset, hogy az ily helyeken a plébános állapítja meg a helypénzt.

Nem folytatjuk tovább a vásárokkal üzőtt visszaélések felsorolását

Záray K.

Törvényhatósági élet.

Baranyamegye közigazgatási bizottsága e hó 9-én tartotta meg rendes havi ülését. Miután a jövő ülésre határnapul aug. 14-ike tüzetett ki, felolvastattak a fél-évi és havi szakjelentések.

A félévi jelentések az egyes havi jelentésekben előadottakat összegezve, azokra bővebben kiterjeszkedünk felesleges, érdekel legfőlebb csak az birhat, hogy a lefolyt félévben adó fejében 471,681 frt 93¹/₂ kr. folyt be, tehát 12,398 frttal kevesebb, mint a mult év első felében.

Az alispán havi jelentése szerint semmi különös említésre érdemes eset a közigazgatás körében elő nem fordult; községi előjárók ellen betejezett fegyelmi ügyek be nem érkeztek; a kocsi és lótar-tás 31 frt 14 krba került.

Az erdészeti albizottság jelentése némi vitára szolgáltatott alkalmat; a betejesztett erdőtisztítási javaslat, 2 erdőgondnoki állás rendszeresítése 1500 forint fizetéssel, a vizsgázott erdőőrök alkalmazása, oly kérdéseket képeznek, melyhez hozzászólani a bizottság nagyon is hajlandó volt volna, ámde már az előző felszólalt főispán ur ő méltósága jelezte azon visszahelyeztet, hogy a bizottságnak az albizottság intézkedéseibe semmi beszólási joga sincs. A miniszteriumhoz felterjesztés határozatot intéztetni. Tudomásul vétetett a miniszter körrendelete, hogy az 1807. XXI. t.-cz. sze-

ha az ember a halottmosó vízbe véletlenül belelép, — e következő:

Vesz az ember, a sárgaságban szenvedőhöz hasonló keresztnevű ember fejről kilencz férget, ezt aztán egy almába bele-sütve be kell adni a betegnek. Azután egy ugyancsak hasonló keresztnevű ember gan-jából egy darabkát bele tesz az ember egy keményre főtt tojás sárgájának a helyére; a tojást a zacsókba varrva, titokban az oltár terítő alá kell tenni, hogy egy barát három misét mondjon fölötte s ekkor a tojást a beteg kösse a nyakába s ott viselje kilencz napig.

Ezt kilenczszor kell ismétetni, — ha t. i. a szegény beteg már az első kilencz nap borzasztó orvossága után a guta meg nem üt.

A könyvecske szélére oda van jegyezve, hogy az öreg kuruzsló hat betegen kísérletet meg a gyógyítást, de egyik sem vitte föl a — második kúráig.

A nyilamlás orvossága, amit az ember megütéstől vagy rossz fekvéstől kaphat, egy kicsit még furcsább.

A süttő teknő négy sarkából öntsön az ember keresztben vizet a teknőbe, azután szintén ugy a süttő-lapátról is keresztben s az úgy megnevesített teknőből kaparja össze az ember a vakarékot s gyurja meg egy újjal kovászszá. Ezt a kovászt aztán

rinti erdei zárlatok az üzemtervek jóváhagyása és életbeletételével már feloldottaknak tekintendők.

Katonaelbocsátási és kivételes nősülési engedélyek előadása után, olvastattott:

Az árvaszéki elnök havi jelentése, mely szerint a múlt hónap 1060 szám érkezett. — hátralék maradt júliusra 650 db. A kiadóban hátralék 480 szám. Új hagyaték 62 érkezett, ezekben 101 árva van érdekelve; 16 folyamodó részére 9410 frt kölcsön szavaztatott meg és folyósított.

Megegyi ügyész a múlt hónap 4 kincstári ügyben tettette a végrehajtást folyamathoz; 10 zálogjog bekebelezést eszközöltetett; s az alispán urhoz 386 frt 53 krt terjesztett be.

A főorvos havi jelentése az egészségi viszonyokat általában kedvezőnek jelzi, a körjelleg hurutos csorvás volt, járvány nem mutatkozott; gyakrabban fordultak elő az emésztő szervek csorvás hurutos bántalmai, tüdőhurut, toroklob, de enyhe és kedvező lefolyással. Boncsolás 7 esetben foganatosított, orvosi látlelet kiadottat súlyos sértésről 7, könnyűről 16. A védhimlő oltás a megye egész területén folyamathoz van. Dunaszekesön az új gyógytár megnyitott. Az állategészségi viszonyok is igen kedvezők, csak a sertések között mutatkozott a lépfene.

A kir. adófelügyelő havi jelentéséből kiemelhetjük, hogy a múlt hónap adó ezímen 38,881 frt 22 krt. folyt be, tehát 9039 frtal kevesebb mint a múlt év hason havában. A 62206 frt hadmentességi díjből befizettetett 23,337 frt, hátralék még 38189 frt. Mint be nem szedhető, leiratni határozott adó és hadmentességi díj ezímen 619 frt 56 krt.

A kir. tanfelügyelő az iskolák látogatásával s a zárvizsgákkal volt elfoglalva, örömmel tapasztalhattuk, hogy jelenében az iskolai viszonyok folytonos javulását és haladását constatálja.

Palé községben volt tán legkevésbé megelégedve, hol a csekély fizetés majdnem lehetetlenné teszi, hogy jóra való tanító alkalmazathassék, a jelenlegi kiszolgált katonára kellő képességgel nem bír.

A siklósi iskolaszék bemutatja a polgári iskolánál a jövő iskolai évben betöltendő két tanítói állásra vonatkozólag a díjleveleket, melyek szerint két segédtanító 500 frt fizetés és 150 frt lakbérrel leendő alkalmazva. A díjlevelek megerősítettvén, az iskolaszék a pályázat kihirdetésére utasítatik.

rá kell tenni a nyílás helyére s hozzá következő ráolvasás jár: „Uram Jézus Krisztus, aki meggyőzted a pokolt és halált, légy segítségemre a te szolgálódnak. Mikor a Krisztus a földön járt vala, szállást kért vala. Engedelmes gazdája, haragos gazdaasszonya gyékény ágya, kő vánkosa, nem nyughatott, maradhatott. Ugy ezen te szolgálódnak az nyilamlása, nagy fájdalom ne nyughasson, maradhasson; ugy siessen elmenni, mint sietett az boldogságos szűz Mária a Kálvária hegyére!”

De ugyanez a szer a torokfájást és fogfájást is gyógyítja. Bátran használhatni még a körmöreg, lábfej, hisban, fejfájás de bármilyen más betegségre is; ártatlan szer, nem tesz kárt az emberben.

A súly orvossága még eredetibb s míg az ember a súlyos helyet egy kis avas szalonnával kenegeti, ezt a kis bolondos nótát kell mormolni hozzá:

„Sü-sü, lencse sü,
Borsó sü, tök-sü,

Hagyma sü és hetvenhétféle sü, neked parancsolom, a boldogságos szűz parancsolatjával, vessz el.”

(Vége következik.)

Eugenfalu iskolaszéke 1877/8 számadásai kiegészítésére néhány okmányt bemutat, — a miniszteriumhoz felterjesztetik.

A miniszter rendelete, mely szerint a lipódi kath. iskola szükségletei fedezésére az alapjagyonból 108 frtnak felhasználását utólag jóváhagyja, az illető iskolaszékkel közöltetik.

A siklósi szolgabíró jelentése, mely szerint a Villányban tartott méhészeti előadason 36 tanító jelent meg, tudomásul vétetik.

Az állampépítészeti hivatal főnöke felolvassa a saját és a posta igazgatóság jelentését, mely szerint különös említésre méltó eset e szakok körében elő nem fordult. Blau Rezső és társa vállalkozóknak második részlet fejében 7000 frt, Pap József és társainak pedig 2200 frt utalványoztatott elnökileg.

A Jánosiba tervezett pósta elejtetik, s Magyar-Egryen szándokoltatik új pósta felállítatni.

A kir. ügyészség havi jelentése szerint június utolsó napján 151 fi és 12 nő volt letartóztatva, kik közül 19 volt vizsgálat alatt, 120 elítélve, míg 14-nek ügye felebbezve van. A rabélelmezés ellen panasz nem volt, a vállalkozónak 537 frt 35 krt. fizettetett ki, megtérült 327 frt 90 krt. — A rabmunka az államnak 52 frt 93 krt. jövedelmezett. Halálozás nem fordult elő, a két szőkevény behozott.

Ezután az ülés feloszlott.

Tekintetes Szerkesztő ur! Győr vármegye közönsége — az árvíz által sújtott lakosainak felségélyezése tárgyában e város területén részint magánosok, részint testületek által gyűjtött — s közvetlenül — avagy a m. kir. Belügyminiszterium utján átküldött kegyadományokért az illetőknek hálás köszönetét s elismerését nyilvánítván — ennek köztudomásra hozatalára felkért.

Van szerencsém ennek folytán Tekintetességet felkérni, miként az említett megye ezen nyilatkozatát becses lapjában közzé tenni sziveskednék.

Pécs sz. kir. város tanácsának 1883. évi július hó 7-én tartott üléséből.

Aidingér,

kir. tanácsos, polgármester.

H i r e k .

A kolera. Városunk hatósága egész erővel hozzálatott a közegészségi intézkedések megtételéhez. Nem mintha a kolera már küszöbön volna, sőt legújabb híreink szerint Afrikában is apadóban van, de a nagy hőség önmagában is megtermi a miasmaticus elemeket, ezek elfojtására irányul főként dr. Koharics Károly városi tisztii főorvos mult szombaton benyújtott előterjesztése, ez alapon a közegészségi bizottság intézkedései. A kivétel tekintetében irányadó a kapitányi hivatal következő hirdetménye. Ennek legszigorubb végrehajtására kérjük a rendőrfőnök urat. Hirdetmény. Pécs szab. kir. város közegészségügyi bizottsága részéről nyert utasítás folytán, hogy a jelenleg uralkodó nagy hőség miatt netalán fellépő, avagy behurcolható ragályos kór terjedésének eleje vétségék, alulírott rendőrkapitányi hivatal által következők hozatnak köz tudomásra, ugyanis: 1. Felhivatnak helybeli összes házigazdák, hogy házuknál levő szemétdöbrök tartalmát haladéktalanul kihordassák, ezen gödröket fedellel ellássák s általában tisztán tartsák. 2. Felhivatnak az egyes házak. — de főképp a koresmák, kávéházak tulajdonosai, vagy bérlői, hogy gondoskodjanak arról, miképp az árnyékszékék s hozzá tartozó részei magánházaknál háromszor; nagyobb vagy középületeknél, katonai laktanyáknál azonban naponta carbolsavas méz, illetve vasgáliczoldattal fertőtlenítsenek. Megjegyzetik, hogy ezen fertőtlen-

nítő szerek minden helybeli gyógyszerertáiban beszerezhetők. 3. Felhivatnak azon iparüzlet tulajdonosok, kik iparuk következtében a légtér az által fertőzik, hogy rothadó állati hulladékok tartalmazó ronda vizök — vagy szeméteket, vagy udvarukban összegyűjtik, vagy az utcára kifolyani engedik, mint: hentesek, szappanosok, tímárok, szűcsök és a többi ilyen iparral foglalkozók, — hogy büzhödt folyadékaikat összegyűjtve, lajtokban a városi gazdasági hivatal által kijelölendő helyre kihordassák. A budai városi részen a gyepmester felett lévő régi vesztőhelyen az ottani gödrökre; a szigeti városi részen a vasut alatt jobbról a legerősebb. Miről az érdekelték azon figyelemzettel értesítetnek, hogy mindazok, kik ezen intézkedéseknek meg nem felelnek, az 1879. évi XL. t. cz. 125. §-a értelmében pénzbírság, nem fizethetés esetében ennek megfelelő elzárásában elmarasztaltatni fognak. Pécsét, 1883. évi július hó 11-én. Rendőrkapitányi hivatal.

Csapat vizsga. Br. Edelsheim Gyulai lovassági tábornok, a 4 hadesapat parancsnoka tegnap este érkezett városunkba, hogy az itt tartózkodó cs. kir. csapatokat megvizsgálja.

Főpróbát rendez a „Pécsi Dalárda“ július 22-én, vasárnap a Hattyu-teremben, mielőtt külföldi utjára kelne. Ugyanazon műdarabokat fogja bemutatni, melyekkel külföldön hangversenyez. Az utazás nagy költségei fedezése végett a végrehajtott bizottság 50 krajczár belépti díjat állapított meg a főpróba látogatói részéről. Jövő számunkban részletesen fogjuk közölni a programot, mely bizonyára több élvezetet ígér, mint bármely nagy concert, melyet oly olcsó áron megszerezni nem lehet. Figyelembe véve a nagy anyagi áldozatokkal egybekötött vállalkozást, közönségünk kiváló pártolásába ajánljuk kitünő dalárdánk főpróbáját.

A „Pécsi Dalárda“ külföldi utját július 24-én reggel kezdi meg, első hangversenye az nap lesz Nagy-Kanizsán. A hangversenyek helyei végleg következőképp állapítottak meg: Nagy-Kanizsa, Grätz, Aussee, Ischl, Salzburg, Zürich, Luzern, Stuttgart. Több hangversenyt nem lehet adni a 21 napi idő alatt s így olyan meghívásokat is el kellett ejteni, minő a badeni tó partjáról Lindauból és Bregenzből érkezett a dalárdához, melyek szerint ott készen fogadták volna a vállalkozók.

Azon utitársakat, kik a „Pécsi Dalárda“ külföldi utjában követni kívánják, felkértem, sziveskedjenek akár szóbelileg, akár levélben f. július hó 18-ig szándékukat tudomásomra juttatni, hogy az utazás kedvezményei iránt még intézkedni lehessen. Az utazás július 24-én reggel 6.40 perczkor kezdődik s tart 21 napig olyképp, hogy a dalárda augusztus 14-én reggel hazatér. Az ut főpontjai következők: Kanizsa, Grätz, Aussee, Ischl, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Luzern, Rigi-Culm, Schaffhausen, Stuttgart, Regensburg, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Győr, Budapest, Mohács, Kelt Pécsét 1883. július 12-én. Cziglányi Béla, végr. biz. elnök.

A pécsi kereskedelmi és iparkamra 1883. évi július hó 16-ik napján (hétfő) d. u. 4 órákor saját helyiségében (Anna utca 4. sz. I. em.) közülést tart. Pécsét 1883. évi július hó 9-én. Az elnökség. A napi rend tárgyai: 1) Az 1882-ik évi trieszti kiállításán résztvevő Baranya, Somogy és Tolna megyei kiállítóknak küldött kitüntetései érmei kiosztása. 2) Elnöki előterjesztések. 3) A kamarai iroda jelentése az ügyforgalomról. 4) A földmivelés, ipar-és keresk. m. kir. ministerium leirata egy kötszövé gyárnak Pécsét leendő felállítására tárgyában. 5) Gyékényes község kérelme 4 országos vásár engedélyezése iránt. 6) Dr. Mutschenbacher Victor, pécsi jogakadémiai tanár folyamodása a kereskedelmi jogtudomány elemei czím alatt kiadandó művének pártolása iránt.

Népmozgalmi adatok. Pécs város területén a lefolyt félévben élve született 443

gyermek, 376 törvényes, 67 törvénytelen, meghalt pedig 453 egyén, így a halálozás 10 esettel mulja felül a születéseket; levonván azonban a közkórházban elhunyt idegeneket, 94 egyént, a születések 34 esettel vannak a halálozások felett. A születettek közt 218 fiú és 225 leány. Róm. kath. 391, ágostai 17, izraelita 35. Iker 5 esetben született. Házasságra lépett e félévben 135 pár.

Sidoli műlovardája szerdán este 6 óra körül érkezett városunkba. A társaság már ugyan az nap este 8 óra körül meg is kezdte előadásait s a megnyitást, tekintve azt, hogy a társaság, úgy a lovak az egész napot vasúton töltötték, s így bizonyos mérvben fáradtak voltak — kitűnően sikerült. Sidoli valóban oly erőlkkel rendelkezik, melyek akármely világvárosi lovarda díszére válhatnának. Így első sorban érdemel elismerést maga az igazgató Sidoli, ki a két scot ponnyt, továbbá a 4 tracheni csödört vezette elő s mutatta be azok magas dressuráját. Csakugyan csodálkozni lehet afelett, hogy mikép képes ember ennyi tudományt verni egy lóba. Azután Sidoli Caesar az igazgató fia, egy leánya Medea a tünt ki, az előbbi vakmerő előre-hátra saltomortaleival nyereg nélküli lovon, az utóbbi mint parforce lovgaló, ki azoknál is szépen lovgolja a magas iskolát. A tornászát Benedetti család által van képviselve, mely család a non plus ultrát mutatja be: — látni kell, leírni nem lehet. Egyszóval a társaság minden tagja, Miss Ella, Hamossek testvérek, Waldborn ur, Gautier Jean, Hermander ur, Ponaille R., mind a legjobb művészek közé tartoznak. Az előadás végeztével a két elefántot vezette be Mr. Humphreys. Ez óriási állatokról eleget mondunk akkor, ha azt állítjuk, hogy a tavai megcsodált „Pepi k. a.” kezdő hozzájuk képest. A circus csinosan van építve s a kényelemnek is lehetőleg megfelel.

Kórházi forgalom. A városi közkórházban maradt a múlt év végén 130 beteg; felvételt a jelen félévben 837, ápolatott összesen 967 beteg. Ezekből távozott gyógyultan 689, javulva 85, javulatlan 9; meghalt 87, további ápolás alatt maradt 97. Az irlgalmos kórházában ápolatott összesen 338 beteg, kik közül gyógyult 302, javult 8, javulatlan 2, meghalt 12, ápolás alatt maradt 14 beteg.

Pécs sz. k. város közigazgatási bizottsága f. hó 12-én tartott ülésében állg fordult elő valami fontosabb vagy érdekesebb tárgy; az egyes szakelőadók felolvasták féléves, úgy junius havi jelentéseiket, a melyek tartalmát legnagyobb részben már hoztuk. Fekete Mihály t. ügyész kérdést intézett, vajjon a kolera járvány ellen megtett-e a kellő intézkedések, a mire elnöklő polgármester azon választ adta, hogy mindazon javaslatokat, a melyek e tárgyban a város közegészségügyi bizottsága által tettek, a város tanácsa magáévá tette s azokat a legnagyobb eréllyel fogadtatott. E javaslatokat is mult számunkban közöltük.

Építkezés. A tegnapi tartott építészeti szakbizottság, Dr. Loevy Lipót által építendő ház tervszerinti építését végleg engedélyezte. Az épület, mely az ó postautczában emeltetik, a terv szerint valódi palota lesz s október hó elsejére készen álland. A piacra néző impozans front pedig a tavaszra készül el. Volt alkalmunk a terveket látni s csak gratulálhatunk az építetőnek, hogy városunk szépítéséhez ily nagy mérvben hozzá járul.

Az uszodákról. A tegnapi tartott közigazgatási bizottsági ülésen felolvastatván a félévi főorvosi jelentés, ebből az uszodákra nézve kivesszük a következő jelentést. „Az uszodák, gőz- és kádfürdők megvizsgáltatván, úgy vizök tisztasága, mint csin és kényelem tekintetében az Engel és Madarász féle uszodák kifogás alá nem esnek; a városi uszoda azonban, dacára annak, hogy vize üdőbb és bővebb, kényelem csin tekintetében a jelenkor igényeinek meg

nem felel, és megérdemelné, hogy nem csak vize miatt, de átalakítatván, kényelem és tisztaság esetében a többi uszodák előtt foglalna helyet.”

Érdekes fogadás. Fejérváry Károly szolnokdombokamegyei nyugbirtokos, fogadott Bethlen Aurel gróffal, hogy a Somkerék és Sajó-Mogyoros köcsin utat, melynek hossza négy mértföld, köcsin két erdélyi fajú lóval, egy óra alatt megteszi. Fogadási összeg 1000 forint. Fejérvári Károly reggel 6 óra körül indult utnak. Pályabírák b. Bánffy Dezső és gr. Bethlen Károly voltak. A pálya roszkövezetű államut, két fordulóval, melyek egyikénél gr. Korniss Viktor, a másiknál pedig gr. Bethlen Aladár és Simon Kálmán voltak. Fejérváry az utat fényes eredménnyel megtette. Az erdélyi fajú két ló 14 markos és 15 éves. A pályafutás iránt Szolnok-Dobokamegye intelligenciája élénk érdeklődést tanúsított és nagy számmal jelent meg.

Rémes eseményekről értesítik az Arad és vidékét Lacuzás községből. A mult hétén két paraszt gyermekeket, kik apjuk kunyhójában a mezőn, míg apjuk kukoricázt kapált, elaludtak, a kigyók annyira összemaradták, hogy a nagyobbik, körülbelül tíz éves, harmadnapra e marások következtében meghalt. Tyuktojás nagyságu hőlgyagok borították testüket. A kisebbik nagy kínok után meggyógyult. Az eset nagy rémületet keltett a lakosságban, melyet pár napra egy borzalmasabb esemény izgatott fel. Egy román asszony várandós állapotban hirtelen roszul lett s meghaltak látszott. Koporsóba tették s vitték ki a temető felé, midőn a koporsó vívők valami neszt hallanak a koporsóban s azt a sirmál ennek következtében fölbontották. A mint a koporsó tetejét felemelik, elszörnyűködve látják, hogy a holt asszony mellett van megszüült gyermeke. Az is halott volt. Együtt temették el őket. — E hó 5-én aztán újra egy rémes eset történt a községben. Egy nap számos két éves leánygyermekét honn hagyta egy tíz éves leányka fölgyózta mellett. A nagyobb leány elszórakozott s magára hagyta a kisebbiket, kit azallat egy nagy kocadiszón irtózatosan elrutított. Lerágtá a kis leányka egyik fülét, kiharapta egyik szemét, arczán, hátán és mellén nagy sebeket ejtett.

Váltójogi döntvények. A Kuria inémtöbb érdekes határozatot hozott váltójogi ügyekben. Egyik a vakok által aláírt váltókra vonatkozik. J. István hatszáz frtos váltót írt alá, ámbár régóta teljesen vak volt; nem fizetvén, bepereltetett s azzal a kifogással élt, hogy ő mint teljesen vak, saját személyében váltói kötelezettséget érvényesen nem vállalhatott. Mind a három bíróság által fölmentetett a fizetés alól, de különböző indokolással. A kuriz azzal indokolta ítéletét, hogy teljesen vak személyeknek egy általuk többel nem olvasható s így előttük ismeretlen tartalmu okmányra vezetett névalírásuk váltójogi hatálylyal csak akkor bír, ha az bírőilag vagy közjegyzőileg hitelesítve van. — A b. csabai népbank váltóügyében pedig a mult hétén a Kuria következő elvi jelentőségű enunuciációt tette: A váltón egy harmadik személynek fizetőkép kijelölése, annak kibocsátásakor s elfogadásakor még elő nem fordulván, sem az nem igazoltatván, hogy váltókötelezettek abba utóbb beleegyeztek; a váltónak nem az elfogadónál hanem az egyesség-ellenesen kijelölt harmadik személynél történt fizetvégti bemutatást igazoló óvás a visszkereseti jog fentartása alapul nem szolgálhat.

Bathány herceg hagyatéka. Bathány hercegről, kit nemrég Londonban egy lovenseny alkalmával szélhűdés ért, egy francia lap most a következő érdekes hírt közli: Bathányának volt egy kedvese Graham-Smith asszony, kinek személyes tulajdonát képező összes vagyonát hagyományozta, mig egy nővel kötött házasságából származó két fiára csakis Magyarországon fekvő, elsajátíthatatlan birtokai maradtak. E végrendekezés perre szolgáltatott okot, mert a

herceg birtokait 1.500.000 franknyi adósság terhelté. Fiai már most azt állították, hogyennek törlesztése apjuk személyes vagyonát terheli. Az angol bíróság magáévá tette e felfogást és Graham-Smith a szony arra köteleztetett, hogy fizesse ki az 1.500.000 frankot a reá maradt örökségből, melyhez többek közt a herceg newmarketi villája és híres ménese is hozzátartoztak. Az előbbi 500.000 frankért adta el a nő és körülbelül ugyanannyi folyt be a ménésért is. Az említett adósság törlesztése után még körülbelül 1 millió frknyi maradt az örökségből. A „Galopin“-t, melylyel a herceg megnyerte a Derby-díjat, Chaplin, egy lincolnshirei híres lótenyésztő vette meg 21.000 fra. kért, ennek ivadékat Zulmet egy másik tenyésztő vásárolta meg 131.250 frankért.

Gazdasszonyok figyelmébe. Ha a füstölt húst nyáron a kukacoktól meg akarjuk óvni, a kamarát teljesen sötéten s e mellett hűvösen és szellősen kell tartani, ezenkívül minden sonkát vászon-zacsokba varrjunk be. Még jobb a füstölt húst hamu vagy korpa közé csomagolni, csakhogy a hamuban felette száraz lesz. Igen kitűnő szer a füstölt hus eltartására a zsir, melyből szükség esetén az egyes darabokat ki lehet szedni. A zsirt a mellett főzésre meg mindig jól lehet használni.

Lefelmenyes kertész. Egy hollandi kertész cseresnyéit a veretek falánkságától eredeti módon védelmezte meg. Csesenyüket akasztott a fára úgy, hogy hálószerűjéből a fonál segítségével bármikor megcsendíthetők azokat. A veretek a csesenyű zajára persze mind elrepültek. Egy nap korán reggel dolga akadt; pedig tudvalevőleg a veretek leginkább ekkor szokták megdézsmálni a gyümölcsöt. Élelmes kertészünk azonban tudott magán segíteni, a csesenyűk huzóját ajtaja elé állította, fölébe pedig ezt írta: „Mindenkit kérek, a ki ráér, hogy huzza meg egy párszor a csesenyűt.” Az utcasuhanczok annyira eleget tettek e kérésnek, hogy a kertészt szomszédai csendzavarára csimlen beperelték.

A lábfürdőkre nézve egy jeles orvos a következő tanácsokat adja: A lábfürdők kivált tej és fogfájis, szemlobok és főleg oly lobos bajnáknál tesznek jó szolgálatokat. A melyeknél a vér a fejhez tódul. A fürdők legyenek mindig langyos melegék és 8—10 percenél tovább ne tartsanak. Alhatnak csupán vízből is, de hogy izgatabbakká legyenek, pár tal mustár lisztet, sőt vagy hamut adnak hozzá. A fürdő után a lábakat jól le kell törölni, kiszáritani s melegen tartani. A lábfürdők erőteljett menések után bekövetkező kifáradásnál igen jó hatásuk, de sokszor visszaelnek velük, a mennyiben igen gyakran s sokáig alkalmazzák. A következmény ezután a lábak meghűtése, néha feldagadása. A helytelenül használt hideg lábfürdők igen veszedelmesekké válhatnak. A lábakat csak pár pillanatra kelene hideg vízbe mártani s azután járás és dörzsölés által felmelegítésükre törekedni.

Közgazdaság.

Az arankáról.

Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi magyar kir. miniszter 16422 sz. Valamennyi törvényhatóságnak! Tekintettel ama károkkra, melyeket a luczerna, löher és egyéb here félékben, az azokban levő aranka (kosz) nevű élősi növény okoz, tekintettel arra, hogy az ezen élősi növény által megtámadott here félék magvai közé az aranka mag is keveredik, és ez uton a baj mindnagjobb mértékben terjesztetik; tekintettel arra, hogy a nevezett élősi növény magvai a megtámadott here földekről szél által és egyéb uton más, még egészséges herevetésekre is átvitetnek, és e szerint azokra nézve is kártékonyak, kik akár egészséges heremag alkalmazása, akár az aranka folytonos irtása által azt vetéseiktől távol tar-

tani igyekeznék, szükségesnek ismerem, hogy a gazda közönség az arának kiirtása iránt lehetőleg hatályosan figyelmeztessék és pedig a fentérintett indokok mellett a törvényhatóság által, a következőkre hívások fel: Minden gazda és község hasson oda, illetőleg saját földjein intézkedjék az iránt, hogy az aranka a szántóföldeken, legelőkön, réteken, utszéleken, árokpártokon, vasuti és egyéb töltéseken a tulajdonosok, illetőleg a bérlők vagy hasznélvezők által kiirtassék, kiválóképen erkölcsi kötelességévé teendő ez azon gazdáknak kik luczernát vagy lóhert magnak termelnek, miután ezek, ha a magot arankaadó területen termelik, aranka maggal vegyes lóhere vagy luczerna magot nyernek s ezzel tudva károsítják a vevőket. Az aranka irtás módjai többfélék s ezekre nézve a szakértők által ajánlott hatályosabb eljárásokat tájékoztató végett következőkben közlöm: Az arankától meglepett növényeket, még mielőtt az aranka virágzásnak indult volna, ki kell kapálni vagy ásni és a gyökérnek felső részével együtt kiásott vagy kikapált növényeket a rajta levő élősdivel egyetemben el kell égetni, ezen célra szalmát kell odahordani, amit, hogy tartósabban égjen, cselészerű petroleummal megnedvesíteni. A kiégett terület, egy idő múlva, ha meggyőződünk már, hogy az aranka teljesen elpusztult, újból bevethető herével. A talált aranka foltok, ha épen kezdődnek s még csupán egy vagy néhány arankaszál találtatik, azonnal lesaralózkodók a foltocsa talaja is felkapalando, s az ily módon kitakarított folt közepére arankával együtt levágott zöld növényzet kis halmocskába összerakandó s jól megtaposandó s itt hagyható a teljes elrothadásig, vagy a levágás után a növényzet azonnal zsákba rakatva eltávolíttatik. A támadt s kitakarított foltokat utóbb folyton szemmel tartjuk s ha a folt szélén aranka indák mutatkoznak az irtás és eltakarítás folytatjuk. Jelentékenyebb foltokon az irtási eljárás a következő lehet: Az aranka lepett foltokon a növényzet lehetőleg alant lekaszáltatik, biztonság kedvéért egy kaszavágással tovább vágathatunk, mint a meddig az aranka indáját találtuk; akkor a levágott arankás zöld takarmányt szalmával vagy egy arasztos rétegben behintjük az egész arankalepett foltot, s a szalmát meggyújtván — folt felszínén levő növényzetet elégetjük. Égetés után a foltot felásatjuk, vagy jól felkapáltatjuk a felásott vagy felkapált foltot újra behintjük szalmával s felégetjük. Az égetés után néhány napra a foltot átgerbeletetvén, jó maggal bevetjük. Hol az aranka csak szórványosan, csekély kiterjedésű foltokban fordul elő, ott a kiirtás a legzűrszerűbben következő módon történik: Az arankás folt minél előbb, de okvetlenül a virágzás beállta előtt, éles kaszával, még jobban sarlóval, amennyire csak lehet csak alacsonyban, azaz közvetlenül a föld színe felett levágatják, és pedig oly kiterjedésben, hogy egyetlen egy arankával elrepett takarmányszál se maradjon kaszálatlanul vissza; a lekaszált arankás takarmány gondosan összegereblyézendő és kosárban vagy lepedőben ovatosan az utra, illetőleg a kocsihoz viendő — vigyázva, hogy belőle egy szálaacska sem hulltassék el. Erre a kikaszált foltot egy legalább 30 cm. vastag szalmaréteggel borítjuk, melyet elégetünk. Értékes luczernásoknál a kiégett foltokat felkapáltatjuk és arankamentes luczernamaggal bevetjük és meg gereblyézzük. Hogy intézkedésünknek biztos sikere legyen, nagyon tanácsos az aranka irtásával egy bizonyos egyént, kerület megbízni és neki szigorúan meghagyni, hogy minden arankafoltot azonnal egészen ki. Hol az aranka annyira elharapózott, hogy fenti eljárás, költség szempontjából alkalmazható nem volna, ott az aranka kosz terjedése némileg az aranka-foltok gyakori és alacsony megkapáltatása és gondos meggereblyézése által gátolható meg. Felhívom a törvényhatóságot, hogy a gazdaközönség

ezek iránt a lehető tág mértékben figyelmeztetvén, e részben tett intézkedéséről ide mielőbb jelentést tegyen.

Kelt Budapesten 1883. évi június hó 15-én. Grf. Széchenyi Pál s. k.

Párisból — Samarkandig

(A legújabb utazási műről.)

— A világhírű utazások új folyama. — Bpsten Révai testvérek kiadása. —

Az elméleti tudományok századában mindent meg lehet már könyvből tanulni. Nincs a gyakorlati életnek oly foglalkozása vagy mestersége, melynek mi módon és miként leendő üzéséről félreismert goniek utmutatást ne irtak volna. Vadászni, halászni, keresni, talán még házasságot is könyvből tanulhatunk, miért ne tanulhatnánk azt is, hogy miként kell utazniuk!

Pedig én ezt nagy művészetnek tartom. Ennél nagyobbak csak az otthonmaradás művészetét. Mert hát szellemileg kevés oly fejlett ember van, kik könyvekből nemcsak a tudományt, de a tudást is merítik; a tapasztalat ellenben gyakorlatilag, — ha kell, virágcsalait.

A midőn mindenki utazásról, vándorlásról beszél — a midőn a könyvek és hírlapok mindig csak Itália szépségét, a hideg észak, a forró délvidek csodáit, pompáját magasztalják, — a midőn a szöveg holt betűjét megeleveníti a hű kép, élénk varázsolja az ott megörökített tájat minden gyönyörével; ha szomszédaink mind cserbe hagynak, az egyik hajón jobbra, a másik vasuton balra siet el tőlünk, magunkra hagy háznépünk, legközelebbi emberünk is, — és a vándorlás, utazás kelleméit talán már magunk is ismerjük: — ha felébred bennünk a vágy, érezzük a levegőváltoztatás szükségét, szemünk új képeket szeretne látni, valami belső ösztön más emberek, más életmódok felé vonz; — de meg ha a „bonton” is megkívánja, hogy évenként legalább egyszer ott hagyjuk az otthont, egy is, más is ellenállhatatlanul hat be ránk, — bizony, igen nehéz dolog a honmaradás. Nehéz, ha otthon kell maradnunk, de még nehezebb, ha volna még egy hely, hová a megsokott körből, megunt falak közül menekülni lehetne.

Roppant erőfeszítésbe kerül ilyenkor az otthonmaradás.

El kell mennünk, valami bűvös hatalom vonz.

Ha ideálisták vagyunk, már előre kifestjük képzeletünkben mindazt a gyönyört és boldogságot, a mit az uton fogunk élvezni; no persze, ilyenkor nem lehet a vágyak ellentálni.

Ha higgadtan gondolkozunk és már némi tapasztalatunk is van e téren, akkor tudjuk ugyan, hogy az utazás terhei, a rendes és véletlen akadályok, nehézségek sokat lerontanak az élvezettségéből és a valószínűség távolról sem oly szép, mint a milyenség azt a képzelet, az ábránd festette, — de azért mégis utazunk; szórakozniunk kell, pedig talán soha nem is gyűjtöttünk.

Az utazás kellemetlenségei, esélyei, annál kedvesebbé teszik majd az otthont, a nyugalmas életet. Ha beköszönt a tél és a nyugalom legzűrsébből öleljük kebelünk, hadd legyen akkor valami, a mi a nagy világra, a végtelen tengerre, a hófedte hegyekre, a pázsitra, virágra emlékeztet. Otthonunk kedvéért utazunk.

A ki teheti, utazzék. De nem mindenki teheti, legalább nem olyankor, midőn kedve lenne ahoz — ezek tanulják meg az otthonmaradás művészetét, maradjanak otthon szívesen, örömet és a családi élet, a házasság nemes élvezetét ne zavarja meg az utazásra való folytonos gondolás, a haszontalan ábrándozás, mely megrontja a lelket, eléli a szellemet. Csak igen kevés szerénység lenne minden emberben és be tudnánk érni a kevéssel is, sokkal könnyebben

boldogulnánk, sokkal megelégedettebbek lennénk. Persze, a kinek otthona nincs, annak hiába festjük a házi élet varázsát, gyönyört. A ki pedig csak azért utazik, hogy találjon valamit, a mivel azt a benső irt kielégít, mit folyton érez, a minek nyomasztó hatásától sohasem szabadulhat, — a ki csak azért utazik, hogy a szórakozások közepette lelke elveszítse rugékonyságát, szelleme élénkségét, — azt bizony akkor se irtveljük, ha naponta annyit költöhet is, mint a miből egy szegény hivatalnok egész éven át élhet.

A ki nem utazhatik, maradjon otthon. Nézze meg az őt környező világot közelből, közvetlenül. Még az a parányi világ is, melyen születünk, élünk, nevedünk, sokkal nagyobb, mintsem teljesen megérthetnénk; oly nagy, hogy lelkünk, szívünk minden képességének, tehetségének elég munkát ad — csak meggyőzzük azt.

Az a gyorsvonat, mely mellettünk elrohog, mely után talán fájó szívvel, irigkedve, sajogva nézünk, sebesen halad, megszire elmegy, elérhet a világon talán mindent, de nem ér el egyet: a bizalmas otthon. Az utas kénytelen visszatérni, ha azt újra fellelni akarja, — visszatér, mintha tévedését látta volna be. Ez is egyik talán szívünknek, hogy a boldogságot gyakran meg kell zavarnunk, ha jövőben is élvezni akarjuk.

A kinek otthona és családja van és teljes tudatával bir ez üdvös boldogságnak, annak nem kell további utmutatás arra, mint lehessen otthon maradni. Az tudja jól, hogy idejét, pénzét nem fordíthatja jobbra, kötelességének nem felelhet meg jobban, mintha családjának szenteli; hogy nem lehet nagyobb élvezet, mint a feleség, a kedves asszonyka halás szeretete, a gyermekek virulása, fejlődése.

És a kinek családja nincs? A ki idegen otthon is! . . . nagyon messze vezetne, ha a mindennapi életet az oldalról is megvilágítani akarnám; teljesen elvezetne céltól. — Az otthonmaradás művészetéből rejlik az utazás művészeté, azé az utazásé, melyért egy lépést sem kell tenni a házon kívül. Azé az utazásé, melyben mindenki résztvehet, a nélkül, hogy sok pénzébe kerülne: azé az utazásé, melynek minden élvét, minden gyönyört otthon élvezzük puha karosszékükben, hívós lugasunkban — vagy a vidáman patgó kandallótűz, a kedves gyermekesevesség hangjai mellett. — Olvassunk utazási műveket! Olvassunk érdekes utleírásokat!

Egy ily jó könyvet kezünkben pár perc alatt tovább jutunk, mint a mennyire a villámvonat ragadhatna; az uti élményeit ügyesen elbeszélő szerző vezetéke mellett nem vagyunk időhöz, határokhoz kötve. Vámsorompók, akadályok, nehézségek magoktól tűnnek el, utunk szabad, szabad — mint maga a gondolat.

Nos, ily utazásra hívom fel önök figyelmét, kedves olvasóim, most is. Szép ut lesz, előre mondhatom. Párisból indulunk — Samarkandig meg sem állunk. Azaz, hogy megállunk. Asszony vezet minket, az asszony pedig sokkal kíváncsibb, mintsem mindent nem akarna látni, hallani, néha — tudni is.

Ujfalvyné Bourdon Mária, a szellemes francia író nő vállalkozott a cicerone szerepre. És benne megbízhatunk. Anyira szerette férjét, hogy kedvéért ott hagyta Páris, lemondott boudoirja kedves magányáról és utra kelt a hideg észak, a vén Ázsia, az emberi nem bölcsője felé.

Ujfalvy utazását, melyet ő a francia kormány megbízásából tett, felesége írta le. És a mit a komoly férfi, a tudományos kutató, a buzgó buvár unalmasan rajzolna, mondana el, a felett az asszony könnyed modorban siklik el, személyiségének egyediségének legérdekesebb vonásait a legmegnyerőbb, a legvonzóbb módon örökíti meg az élettelen papíron, melyen a betűk lábra kapnak, megragadják képzeletünket

2653. sz.
1883.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Matics Ádám végrehajthatónak Özv. Juin Stiponé szül. Lazits Mára mint néhai adós Juin Jakab, unokái és örökösei Juin Jela és Klára stb. gyámjai darázi lakások végrehajtást szenvedettek elleni 43 frt 20 kr. tőke, ennek 1882. évi Január hó 1. napjától számítandó 6%-os kamatai 6 frt 20 kr. per. 6 frt 90 kr. végrehajtás folyamodási, és 15 frt 80 kr. árverés folyamodási és követelések valamint a még netán felmerülő költségei kielégítése a következő ingatlanok is, u. m. a darázi 139 sz. tjkvben foglalt 285. hszzs. 131 sz. ház beltelek és 286 hszzs. kertnek fele 215 frt, továbbá u. a. tjkvben foglalt és 568. 2591. és 3509 hszzs. fekvőségek 126 frt u. a. tjkvben foglalt 716 hszzs. szőlő 72 frt.

"	"	"	720	"	52
"	"	"	774	"	32
"	"	"	801	"	72
"	"	"	803	"	4
"	"	"	816	"	7
"	"	"	836	"	26
"	"	"	833	"	20

a darázi 599 sz tjkvben foglalt 2432, 2758, 2925, 3093, 3248. és 3409 hszzs. fekvőségek fele 246 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Darázs községben a községi bírói lakban 1883. évi szeptember hó 17 napjának d. e. 9 órájában megtartandó nyilvános árverésen szükség esetén a kikiáltási mint becásron alul is eladatni fog u. m.

Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzzül az ingatlan mint kikiáltási mint becásr 10% át vagyis 21 frt 50 kr. 12 frt 60 kr. 7 frt 20 kr. 5 frt 20 kr. 3 frt 20 kr. 7 frt 20 kr. 40 kr. 40 kr. 2 frt 60 kr. 2 frtot. és 24 frt 60 kr. f. készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számítandó 8 nap, a második részt 3 hónap és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 5 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. trvszék mint tlkvi hatóságnak Pécsset, 1883. évi június hó 22-ik napján tartott üléséből.

Kiadta
Dr. Karay,
kir. törvényszéki jegyző.

327

„Magyarhon ifjuságának.“

A Budapest, V. ker. Nagy-Korona-utca 13. szám alatti
katonaiskola,

1883. szeptember 16-án kezdi meg 14-ik iskolaévet, **előkészítési tanfolyammal** valamennyi es. kir. **katonaképző intézetek és hadapródiskolák** felvételi vizsgájára; nem különben a **tényleges hadapródi vizsgákra.** Ezen intézet **ellátással** van kapcsolatban.

Feltételek mérsékeltek, értesítések ingyen.
Az igazgatóság

Fissinger E. nyug. százados.

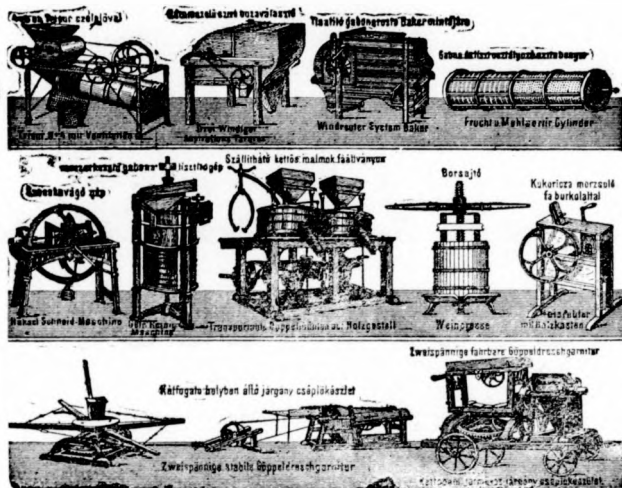
328.

Gutjahr és Müller

BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár a Margithid közelében, ajánlják szolid szerkezetű s javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára: Járgány-Cséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukorica-morzsolók. Szecskavágók. Borsajtók.

Különlegességek malmok számára: Duplamalmok. Malom trieurhenger. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Dara-választógépek. Tarárok. Detacherök.

Malom-alketrezések: Transmissiók. Szíjkerekek.

Rostalemez: Cséplőgéprosták. Liszt-henger-sziták. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A pécsi hidegvizgyógyintézet

az Engel-(Czindery)-féle kertben, Ország-ut 15. szám alatt.
Dr. Loewy Lipót ur orvosi vezetése alatt áll.

s minden a vizgyógyimódnak megfelelő kívánalmak szerint berendezve, urak és nők számára teljesen elkülönített osztályokkal egész éven át nyitva van

A vizgyógyintézet rövid fennállása óta már is kimutatásai szerint legjobb sikert eredményezett a legkülönfélébb **idegbántalmaknál**, az emésztőszervek pangásainál, miúdenemű **férfi- és női-bajok**, verszegénység, gyengeség, köszvény- és csúzbántalmaknál stb., de különösen oly egyéneknél, kik vértörülődási bántalmakban a fej és mell felé, **gyakori fejfájásban, mellszorulásban, idegizgatottságban, álmatlanság, szédülés, szivdobogás, gyomor- vagy bélhurut, szekszorulásban** stb. szenvedt **gyermegbetegségek**, ugyszinte **scrofulusis** és **tüdővész** ellen a vízkúra az általános elismert leghatásosabb gyógy mód.

Villamozás, massage és diactetikai kúrák.

Felvétel és orvosi rendelés országut 15. sz., naponta 11—3-ig.

A vizgyógyimódnál igényelt: **Graham kenyér, hideg tej, aludt-tej** s több efféle a szolgánál kapható s reggel 7—8-ig, este 6—7-ig a kertben szolgáltatik.

Lanz Henrik Bécs

III. Hintere Zollamtsstrasse 13. a.

Két egész 8 lóerejű **gözcseplőgépek** és **gőzmozdonyok.**
Kéz- és Göpel-cseplőgépek minden nagyságban.
Takarmánykészítő-gépek, trieurs stb.

Legújabb szerkezet, kipróbált rendszerek, olcsó árak.

Képes catalogus ingyen és bérmentesen.

Megbízható és járatos **ügynökök** és **eladók** kerestetnek.

257

Figyelemre méltó!

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudtára adni, hogy építkezés miatt üzlet-helyiségemet ideiglenesen elhagynom kellett s üzletemet

Fő-utca a városház épületében levő bolthelyiségbe
(Hamerli J. ur keztyü-üzlete mellett) tettem át.

Ez utóbbi azonban oly szűk, hogy nagy árukészletemet abban el nem helyezhetem s így engedve a kényszerűségnek, árucikkeimet **tetemesen le szállított árak mellett kiárulsítom.**

Minél számosabb látogatásért esedez tisztelettel

Kepes Kálmán.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítetnek.

219

7408 sz.
1883.

Árverési hirdetmény.

1. A pécsi kir. tszék közhírré teszi, hogy Juman Bálint s neje Fuchs Anna Mária végrehajthatónak, Raus József végrehajtást szenvedettek elleni 752 frt 70 kr. tőke, ennek 1882. évi május 10-étől járó 6% kamatai, 26 frt 22 kr., per 14 frt 80 kr., végrehajtás folyamodási és 13 frt 50 kr., árverés folyamodási, valamint a még netán telmerülő költségei kielégítésére a következő ingetlenok u. m. 2. A komlói 55. sz. tjkben felvett la. 44. sz. háznak 3/4 teleknek Raus Józsefet illető fele 551 frt 50 kr., továbbá a † a. 84. hszsz. a. artszievi szőlőnek ugyanazt illető fele 110 frt, a † a. 404. hszsz. cseresnyeági egész szőlő 56 frt, végre a † a. 1044. hszsz. palántaági egész szőlő 180 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett, Komló községben a községi bírói lakban 1883. évi **augusztus hó 6-ik** napjának reggeli 10 órákor megtartandó nyilvános árverésen szükség esetében kikiáltási, mint becsáron alól is eladatni fognak.

Árverezni kívánók tartoznak bánatpénzül az ingatlan kikiáltási mint becsár 10% vagyis 55 frt. 15 kr., 11 frt és 5 frt 60 kr. s 18 frtot kézpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kikiáltást kezéhez letenni.

4. Vevő köteles a vételárt három egyenlő részben és pedig az első részt az árveréstől 1 hónap, a második részt 2 hónap, s a harmadik részt a bánatpénz betudásával 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamattal a pécsi kir. adó letét hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. tszék mint tkkönyvi hatóságnak 1883. ápril 20-án tartott üléséből.

Koszér.

kir. törvényszéki jegyző.

321

„Kellemeden szájszag és fogfájás ellen!”

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,
Manchestert lakos által feltalált

osztrák csá-
szári kizáró-
lagos
magyar kir.
szabadalmat
nyert

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Szipiana-szájszész a száj- és orr-üregnek (ótvás vagy müfogat, dohanyzás vagy bármí más okból eredő) minden bűzét nyomtatannal eltávolítja.
2. Erősíti a petyhádt foghúst és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszahúja a természetes fehér színüket meggátolja a fogfő kizöldesét, védi a fogak zománczatát és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orr-üreg mindennemű szűlyos (skorbutikus) baktalmait gyogyítja, üdíti és tisztítja a foghúst és edzi a nyakharántát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár csepp, vízzel nem elegyített szájszesszel megnedvesítetik.
5. Diphtheritis és más torokhajoknál igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnék

1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: Székesfehérvár gyogyészérszén Pécsen, Tótvölgy Gyogyészérszén Budapest és minden nagyobb vidéki gyogyészertárban. **Bíró János** gyogyészérszén úrnál Kővárosi úton.

Főraktár

Dr. Schulhof Adolf úrnál
Pécsen.

Több mint 800 elismerő bizonyítványok orvosi tekintélyektől előmutathatók.

6584. sz.
1883.

Feladási hirdetmény.

Alulírott tanács részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonához tartozó mecseki erdőnek Melegmányi nevű részében eladásra fenmaradt 715 köbméter bükk 7 köbméter cser 57 köbméter tölgygöcs és 750 köbméter II-od rendű ágfának értékesítésére nézve folyó hó július 17-ik és 19-én esetleg a szükséghez képest még 24-én a helyszínen, mindenkor délelőtti 10 órákor kezudódó nyilvános árverés fog tartatni. Ezen árveréseken a venni szándékozók oly értesítéssel hivatnak meg, hogy az eladás készpénz fizetés mellett kissebb részletekben tőtenik, s hogy a vevő a megvett fát f. évi oktob. hó 1-én a vágásból a rendes utak használatával saját költségén elszállítatni tartozik.

Kelt, Pécsen 1883. évi július hó 7-én tartott tanács üléséből.

Pécs sz. kir város Tanácsa.

326.